

ДВОВРОЖАЙНА ТЕХНОЛОГІЯ НАСІННИЦТВА КАРТОПЛІ В СХІДНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Унаслідок зміни клімату негативні погодні умови мають місце у найбільш критичні фази росту і розвитку картоплі. Використання двоврожайного циклу (замість класичної чотирирічної схеми отримання насінневої картоплі) передбачає літнє садіння свіжозібраними бульбами. При цьому другий урожай формується наприкінці жовтня. Отриманий таким чином матеріал є фізіологічно молодим, вільним від інфекційних хвороб та добре зберігається.

Основною проблемою при використанні свіжозібраних бульб є глибокий період спокою, в якому вони знаходяться. Цей стан обумовлений поступовим накопиченням інгібіторів проростання, вміст яких поступово збільшується по мірі росту бульб. У зв'язку з цим важливим показником ефективності даної технології є правильне визначення строків збирання і садіння свіжозібраних бульб. Саме від цього залежить їх схожість, а в подальшому – густина насаджень і урожайність картоплі.

Активність інгібіторів проростання (зокрема – абсцизової кислоти) збільшується з відповідним зростанням вмісту вуглеводів (крохмалю) у коровій паренхімі бульб. Візуально визначити концентрацію крохмалю, за якої в бульбах накопичуються інгібітори в критичній концентрації, можливо за використання реакції соку бульб з розчином йоду (патент України на корисну модель № 135492 від 10.07.2019).

Запропоновано розпочинати збирання свіжозібраних бульб при формуванні в урожаї не менше 50% бульб насінневої фракції, а завершувати – за результатами йодної реакції. Це дозволить здійснювати літнє садіння в декілька етапів і отримати схожість бульб на рівні 80–90 %.

Розроблена дворічна схема насінництва картоплі передбачає отримання в перший рік урожаю базових клонів і суперсупереліти (добазове насіння), а в другий – супереліти і еліти (базове насіння). За обґрунтованого підбору сортів і обов'язкової наявності зрошення розроблений спосіб дозволяє отримати в умовах Східного Лісостепу України повноцінний насінневий матеріал з високими продуктивними якостями.

Дана розробка впроваджена у виробничих умовах ДПДГ «Пархомівське» Харківської області у 2020 році. Це дозволило підвищити коефіцієнт розмноження насінневої картоплі в 1,2–1,8 разу, збільшити схожість свіжозібраних бульб на 25–30%, економічний ефект склав 125 тис. грн/га.

